

МЦПД

Міжнародний
Центр
Перспективних
Досліджень

01001, Україна, м. Київ, вул. Бориса Грінченка, 4, офіс 3.
Тел. (044) 279-88-23 | office@icps.kiev.ua | www.icps.com.ua

Inside Ukraine

14 серпня 2014 року
№24

Зміст

Державні рішення	1
«Троянський кінь» російської гуманітарної допомоги	1
Національна рада реформ як інструмент у реалізації президентської політики	2
Економічна ситуація	4
Кабмін запропонував пакет економічних реформ	4
Торговельна війна з Росією набирає нових обертів: найбільше потерпає Крим	6
На російських авіаперевізників накладено міжнародні та українські санкції	6
Політична конкуренція	8
Перші результати діяльності Віталія Кличка в столиці	8
Українські олігархи мають стати публічними політиками	9

Державні рішення

Росія хотіла використати ідею гуманітарної допомоги для Донбасу для надсилання частини своїх військових в Україну. Завдяки максимальній прозорості у діях українській владі вдалося насадити свої правила гри у питанні організації гуманітарної колони: огляд вантажу, його перевантаження та супровід спостерігачами від ОБСЄ. Для уряду важливо дотриматися встановленого плану та не допустити використання колони для організації провокацій.

Президент створив координаційний орган у пи-

танні планування реформ — Національну раду реформ. Потужним сигналом є визнання необхідності публічних політик у кожній сфері державного життя. Жодні зміни не можуть відбуватися без консультацій із зацікавленими сторонами та розробки документа, який визначатиме загальну стратегію реформ. Напрацювання Національної ради будуть об'єднані у «Стратегію 2020», яка повинна стати дорожньою картою для отримання перспективи членства України в Євросоюзі.

«Троянський кінь» російської гуманітарної допомоги

Просування сил АТО на Сході та територіальне розділення сепаратистів на кілька угруповань змушує Росію шукати нові способи підтримати проросійських бойовиків. РНБО регулярно повідомляє про артилерійські обстріли українських військ у прикордонних з Росією районах з території сусідньої держави. Оскільки сили АТО продовжують утримувати зайняті позиції, наступним кроком Кремля стали заяви про надсилання російського гуманітарного конвою на Донбас у зв'язку з погіршенням гуманітарної ситуації у регіоні.

Російський гуманітарний конвой як спроба підтримати проросійських бойовиків на Донбасі

8 серпня, за словами Валерія Чалого, заступника глави Адміністрації Президента України, у бік кордону з Україною вже рухалася гуманітарна колона у супроводі російських «миротворців». До слова, частина регулярних російських військ, які вже кілька місяців базуються біля українсько-російського кордону, має розпізнавальні знаки миротворчого контингенту, не санкціонованого Радою безпеки ООН.

Український уряд відразу зв'язався з Міжнародним комітетом Червоного хреста, який підтвердив, що ця акція не була з ним узгоджена. Завдяки активній дипломатичній роботі українських урядовців представники міжнародної спільноти однозначно заявили, що будь-який перетин кордону військовими формуваннями вважатиметься вторгненням.

Однозначна позиція міжнародної спільноти: будь-який перетин кордону військовими формуваннями, навіть під виглядом гуманітарної місії, вважатиметься вторгненням

Українські урядовці запевнили, що гуманітарна допомога з Росії все-таки буде надіслана, але її оглянуть на кордоні в Харківській області та перевантажать на автомобілі Червоного хреста. Крім російського вантажу, в Луганськ буде надіслана допомога від українського уряду, США та ЄС. Колона супроводжуватиметься спостерігачами ОБСЄ. Однак, російський міністр закордонних справ Сергій Лавров заявив, що допомога не буде перевантажуватися на інші вантажівки. Крім того, колона збирається перетнути кордон не у Харківській області, а у зоні, контрольованій сепаратистами.

Представники самопроголошеної ЛНР у роботі контактної групи участі не беруть. При цьому на території, контрольованій силами АТО, проблем з постачанням продуктів і води нема. Гуманітарна ситуація є критичною саме у містах, контрольованих проросійськими сепаратистами, і останні докладають зусиль, щоб цю кризу поглибити. Також залишається відкритим питання, яким чином буде розподілятися гуманітарна допомога у цих містах і чи місцеві жителі отримують її в повному обсязі.

Спроба Росії ввести війська під виглядом миротворців, які супроводжують гуманітарний вантаж,

перетворила б регіон на зону замороженого конфлікту, оскільки дії українських урядових військ були б сковані. Завдяки консолідованій позиції міжнародної спільноти та дипломатичній роботі урядовців цю загрозу вдалося відвернути. Той факт, що Росія все одно вирішила надіслати гуманітарну допомогу навіть без військового супроводу, може мати кілька пояснень:

- Москва робить крок для покращення свого іміджу на міжнародній арені та створює інформаційний привід для власних ЗМІ, демонструючи, як вона підтримує Донбас;
- Допомога доставляється в Луганськ, щоб довести, що справжніми мотивами Кремля минулого тижня було постачання гуманітарного вантажу, а не введення військ;
- Гуманітарна колона використовується для провокацій (наприклад, її обстріл бойовиками, але звинувачення сил АТО), щоб ввести російських «миротворців».

Українській владі вдалося встановити рамку для надання гуманітарної допомоги Росією. Головне тепер — слідкувати за дотриманням цих умов і не допустити провокацій на шляху

Поки що українській владі вдається попереджати російські сценарії та мобілізувати підтримку світового співтовариства. Позитивним є те, що урядові вдалося встановити рамку надання допомоги та підкреслити, що джерелами гуманітарного вантажу є кілька країн, в тому числі і передусім — Україна. Завданням для урядових військ буде забезпечити супровід вантажу та не допустити провокацій з боку Росії та проросійських бойовиків, а також ретельно оглянути весь вантаж, незважаючи на те, скільки часу це потребуватиме.

Національна рада реформ як інструмент у реалізації президентської політики

Президент України створив Національну раду реформ — орган, який відповідатиме за планування і здійснення реформ «для громадськості, разом з громадськістю і під контролем громадськості». Це стало відповіддю на критику українського уряду експертами, які вважають, що відсутність результатів у втіленні реформ зумовлена відсутністю цілісного бачення, як послідовно впроваджувати зміни в державі.

Президент хоче, щоб реформи в Україні планувалися і здійснювалися «для громадськості, разом з громадськістю і під контролем громадськості»

Жодне міністерство у своїй діяльності не опирається на публічні політики — документи, які визначають рамку діяльності державного органу, незва-

жаючи на те, хто його очолює. При цьому в Україні урядовці не розробляють публічні політики, а сенсом роботи політиків є тиражування нових законопроектів. За різними оцінками, за останні роки у Верховну Раду подано більше 12 тисяч законопроектів, але кількість не переростає в якість.

В Україні сенсом роботи політиків є тиражування законопроектів, а не створення комплексних стратегій змін

Для порівняння, у Великобританії урядові рішення базується на сукупності 223 галузевих політик. Ці документи знаходяться у відкритому доступі на сайтах державних агенцій. Вони детально описують, на вирішення якої проблеми спрямована ця політика, які дії потрібно для цього зробити, з якими зацікавленими сторонами були проведені публічні консультації та на які законодавчі акти опирається ця політика. Заступник глави Адміністрації Президента Дмитро Шимків визнав, що однією з проблем державної влади в Україні є відсутність публічних політик.

Петро Порошенко пішов навіть далі і сказав, що всі проекти реформ, розроблені Національною радою реформ, мають бути об'єднані у «Стратегію 2020». Також він схвалив ідею створення тимчасових позавідомчих агенцій з впровадження реформ, оскільки корумповані державні органи з командно-адміністративною логікою управління не здатні реформувати себе самі.

«Реформою реформ» Президент назвав судову

«Реформою реформ» Президент назвав судову, тому що саме чесні та незалежні суди мають стежити за дотриманням законів і верховенством права, а не влади. Петро Порошенко також наполягає на першочерговому ухваленні Антикорупційної стратегії та закону про Антикорупційне бюро. Важливими напрямками змін є реформи державної служби, міліції та системи охорони здоров'я. Стратегічними завданнями Президент назвав залучення інвестицій, демонополізацію і дерегуляцію. Петро Порошенко висловив впевненість, що найближчим часом вдасться скоротити кількість контролюючих органів з 83 до 19.

Кінцевою метою «Стратегії 2020» є створення умов для подання Україною заявки щодо членства у Євросоюзі. Каркасом Стратегії стане Угода про асоціацію з ЄС, яка є своєрідною дорожньою картою, які зміни потрібно зробити Україні, щоб відповіда-

ти європейським стандартам. У той же час питання ратифікації Угоди про асоціацію штучно затягується, чим викликає значну критику в суспільстві.

Позитивним моментом є прозорий конкурс щодо делегування експертів у Національну раду реформ

Одним з ключових принципів діяльності Національної ради реформ є консультації з експертним середовищем та забезпечення прозорості діяльності державної влади. Позитивним моментом є запровадження прозорого конкурсу серед неурядових організацій щодо делегування своїх представників у Національну раду. У засобах масової інформації було чітко розписано вимоги до кандидатів, пакет необхідних документів і строки подання. За словами Дмитра Шимківа, станом на 7 серпня на чотири місця у Раді вже претендували 100 осіб. Крім того, експерти, які не потраплять у Національну раду реформ, зможуть працювати у Дорадчій раді при цьому органі та в експертних групах.

Пропозиції Президента щодо реформ є спробою перехопити ініціативу в уряді, діяльність якого у цій сфері протягом останніх шести місяців була незадовільною

Створення Національної ради реформ свідчить про бажання Президента очолити процес запровадження змін, яких вимагає постреволюційне суспільство. Впродовж шести місяців від уряду лунали окремі заяви про необхідність реформ, однак прогресу вдалося досягти лише у питанні податкової реформи та реформи вищої освіти. Зміни у системі охорони здоров'я, судах і правоохоронних органах, на важливості яких наголошував Президент, гальмуються через опір політичних груп впливу і самої системи державної влади. Таким чином, пропозиції Петра Порошенка є спробою перехопити ініціативу в уряді, хоча за нинішньою Конституцією Президент має надзвичайно обмежені повноваження у питаннях реалізації державної політики. Серйозною перевагою нового органу, відповідального за реформи, є публічний характер відбору його членів, а також декларування принципів прозорості у його діяльності.

Економічна ситуація

Кабінет Міністрів України запропонував пакет економічних реформ, що передбачає зміни податкового та бюджетного законодавства та створення підґрунтя для бюджетної децентралізації. При цьому уряд пропонує вже другу редакцію податкової реформи за останній місяць. Різні міністерства не співпрацюють у питаннях реформ, а тому робота по концепціях відбувається паралельно.

Російські санкції на українську продукцію посилюють продовольчу кризу в Криму. В результаті заборони ввозу української молочки на півострові виникли перебої з забезпеченням молочною продукцією. В свою чергу міжнародні санкції, пов'язані з заборонаю польотів у Крим, дали результати — російський бюджетний авіаперевізник «Добролет» припинив існування.

Кабмін запропонував пакет економічних реформ

Прем'єр-міністр України на минулому тижні представив «Пакет економічного зростання», який складається з концепції реформування податкової системи, концепції реформування зарплатних податків, пропозицій щодо фінансової децентралізації та створення служби фінансових розслідувань.

«Пакет економічного зростання» Яценюка складається з податкової реформи, фінансової децентралізації та створення служби фінансових розслідувань

Для реалізації запропонованих реформ планувалося зареєструвати відповідні законопроекти, проте поки що зареєстровані тільки законопроекти «Про основи запобігання та боротьби з економічними правопорушеннями» з супроводжуючими змінами до Бюджетного, Митного та Податкового кодексу та зміни до Бюджетного кодексу України (щодо бюджетної децентралізації).

Це вже друга концепція податкової реформи, яка пропонується урядом за останній місяць. Авторами є Міністерство фінансів і Державна фіскальна служба. Попередня була розроблена Міністерством економічного розвитку та торгівлі та пропонувала зменшити кількість податків та зборів до 8, запровадити диференційовану ставку ПДВ, скорочення єдиного соціального внеску (ЄСВ) з 36,77% до 18%, гармонізацію бухгалтерського та податкового обліку, бюджетну децентралізацію. Залишається відкритим питання — чому міністерства не консолідують зусилля, а кожного місяця презентують нову податкову реформу.

Зміни не зменшують податкового навантаження на суб'єктів господарювання, оскільки більшість зборів трансформуються у вже існуючі податки

Серед позитивних сторін концепції варто відзначити скорочення кількості податків до 9. Проте проблему зменшення податкового навантаження для суб'єктів господарювання це не вирішує, оскільки більшість зборів просто трансформуються у вже існуючі податки. Для зменшення податкового навантаження необхідним є перегляд ставок та бази оподаткування, в першу чергу для тих галузей, де спостерігається найбільше ухилення від оподаткування. У запропонованій концепції також не йде мова про реформування ПДВ, який вважається найбільш корупційним податком.

Новації щодо спрощення адміністрування податків — введення єдиного квартального звітного періоду — позитивно вплине на діяльність і суб'єктів господарювання, і податкових органів. Наступним кроком повинно бути запровадження електронного адміністрування усіх податків і зборів.

Запропоноване створення Служби фінансових розслідувань значно зменшить кількість державних службовців, які займаються питаннями економічної безпеки. Повноваження даної служби досить розмито подаються у відповідному законопроекті. Важливо, щоб дана установа виконувала функції запобігання та боротьби з економічними правопорушеннями, а не пресинг бізнесу.

Концепція реформування зарплатних податків не дозволить вирішити проблему «тіньових зарплат». Для мінімальної зарплати пропонується зростання єдиного соціального внеску (ЄСВ) з базової 36,76% до 37% чи 41%, а з іншої суми ЄСВ нараховувати у значно меншому розмірі — 19% чи 15%. За рахунок чого будуть компенсовані втрати бюджету не зазначається. Дана новація знижує податкове навантаження на тих підприємців, які і так сплачують податки, але не створює додаткових стимулів для виведення зарплат «з тіні», оскільки не зменшується загальне податкове навантаження.

Концепція реформування зарплатних податків не дозволить вирішити проблему «тіньових зарплат»

Вирішення даної проблеми можливе за рахунок реформування фондового ринку, який би дозволив розвивати недержавне пенсійне страхування, зменшення загального податкового навантаження на зарплатні доходи до середнього європейського рівня — 36,1% та запровадження ефективних санкцій проти підприємців, які порушують законодавство про працю. У короткостроковому періоді це призведе до втрат бюджету, що може бути компенсовано за рахунок перегляду бази та ставок оподаткування інших податків. Проте, в довгостроковому періоді це дозволить вивести з «тіні» значну частину зарплат малого та середнього бізнесу.

Вивести зарплати з тіні можна за рахунок реформування фондового ринку

Законопроектом «Про зміни до Бюджетного кодексу України (щодо бюджетної децентралізації)» передбачено розширення наявної дохідної бази

місцевих бюджетів за рахунок передачі з державного бюджету частини податків та зборів. Також пропонується запровадження нових видів трансфертів, зокрема базової дотації, та встановлення нової системи вирівнювання за закріпленими загальнодержавними податками (податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб) залежно від рівня надходжень на одного жителя. Такі ініціативи є позитивними, проте вони створюють тільки підґрунтя для бюджетної децентралізації.

Зміни до Бюджетного кодексу створюють підґрунтя для бюджетної децентралізації

Позитивним є запропонована можливість акумулювати бюджетними установами власні надходження у банківських установах. Ризиком є те, що у такому випадку бюджетна установа втрачає свій статус. Тому навряд чи така норма отримає популярність, оскільки ніхто не захоче втрачати можливість отримання позик чи покриття касових розривів з єдиного казначейського рахунку.

Іншою проблемою є відміна граничного обсягу державного боргу та гарантованого державного боргу на кінець бюджетного періоду (зараз складає 60% номінального ВВП), що може вплинути на економічну безпеку України. Дане питання не зовсім стосується бюджетної децентралізації, тому, швидше за все, уряд хоче уникнути відповідальності за перевищення державного боргу понад 60% номінального ВВП, що є можливим у близькій перспективі.

Бюджетна децентралізація вимагає певної послідовності реформ

Для проведення бюджетної децентралізації необхідною є наступна послідовність реформ: галузеві реформи — освіти, ЖКГ, охорони здоров'я, що дозволить визначити реальну суму необхідних видатків для здійснення функцій; бюджетно-податкова реформа — перегляд місцевих податків і зборів та частин надходжень, які будуть перерозподілятися до місцевих бюджетів, міжбюджетних трансфертів; запровадження середньострокового прогнозування місцевих бюджетів паралельно з програмно-цільовим методом виконання місцевих бюджетів; адміністративна реформа — дозволить розподілити владні повноваження між місцевими та центральними органами влади; власне сама бюджетна децентралізація — передача повноважень центральних органів влади місцевим з відповідними фінансовими ресурсами.

Торговельна війна з Росією набирає нових обертів: найбільше потерпає Крим

У Криму продовжує загострюватись соціально-економічне становище жителів півострова та ускладнюється робота українських компаній. Одна з важливих причин — торговельна війна з Україною та зворотній вплив санкцій, які російська сторона наклала на Україну.

Санкції, які російська сторона наклала на Україну, мають зворотній ефект у Криму

У результаті заборони ввозу на територію Росії української молочної продукції в Криму в закладах торгівлі виникли перебої з молокопродуктами. Проблема посилюється тим, що основним постачальником сировини для кримських переробників молока була Україна. З метою вирішення даної ситуації російська сторона в рамках держпрограми розвитку сільського господарства розробляє кілька проектів по створенню молочних комплексів на території окупованого Криму. Ціль проектів — повністю забезпечити молочною продукцією населення півострова. Однак навіть у випадку швидкого запуску цих проектів вихід на робочу потужність комплексів відбудеться лише через рік-півтора.

Росія використовує як системні, так і разові обмежувальні заходи в рамках торговельної війни з Україною. Зокрема, на початку серпня Управління Россільгоспнагляду по окупованих Росією Криму та Севастополю ввело заборону на ввезення двох пар-

тій великої рогатої худоби і ковбаси з України через нібито допущені при поставці порушення.

Окремих клопотів завдає для жителів півострову та українських компаній активне впровадження російського правового поля на території Криму. Українські компанії, які вирішили залишитися на кримському ринку змушені перереєструватися згідно з російським законодавством. Для цього відведено термін з 1 липня по 31 грудня 2014 року.

Впровадження російського правового поля на території Криму негативно впливає на жителів півострова та українські компанії

Почастішали випадки рейдерського захоплення українських компаній, які ще не встигли пройти перереєстрацію. Широкого розголосу набув випадок з захопленнями озброєними людьми офісу телекомунікаційної компанії «Київстар» в Сімферополі. В результаті компанією було прийнято рішення про призупинення надання послуг на території півострову. Також нещодавно виникали проблеми у компанії «МТС Україна» — вона була змушена призупинити надання послуг на деякий час. Зараз оператор обслуговує своїх абонентів на основі технічного роумінгу за тарифами наближеними до тих, якими кримські абоненти користувалися раніше. Технічні ідентифікатори цих мереж належать новому кримському оператору «К-Телеком», який працює під брендом Win Mobile.

На російських авіаперевізників накладено міжнародні та українські санкції

Дали результати міжнародні санкції проти Росії, пов'язані з заборонаю здійснення польотів у Крим. Російська компанія «Добролет» оголосила про призупинення на невизначений термін польотів у зв'язку із застосуванням санкцій Євросоюзу.

Банкрутство російського «Добролета» як результат санкцій

Авіакомпанія була створена на базі «Аерофлоту» і повинна була стати малобюджетною альтернативою

іншим авіаперевізникам. Як тільки санкції були накладені, іноземний лізингодавець вирішив повернути літаки і припинилося забезпечення авіабортів страховкою.

ЄС і США побоюються вводити санкції проти великих російських авіакомпаній

Такі заходи сьогодні можна застосувати до всіх без винятку авіакомпаній, які виконують польоти до Криму і використовують лізингові літаки. Проте ЄС і США не наважуються ввести подібні заходи стосовно великих російських авіакомпаній, оскільки побоюються зворотніх контрзаходів з російського боку. Якщо Росія заборонить перетинати власний авіапростір для міжнародних компаній, то це призведе до серйозного перегляду карти маршрутів та суттєво вплине на ціну на низку напрямків. Власне, Росія вже оголосила про введення обмеження на польоти українських авіакомпаній. Прем'єр-міністр Росії Дмитрій Медведєв заявив про заборону українським авіаперевізникам здійснювати транзитні рейси в низку країн (Грузію, Вірменію, Туреччину, Азербайджан). Таке обмеження не суттєво вплине на

ціну та маршрути – дещо подовжиться час польоту до вказаних країн. У випадку, якщо Росія повністю перекриє транзитні польоти над своєю територією, українським авіакомпаніям доведеться повністю перекроювати мережу польотів і піднімати ціни на перельоти, що негативно відобразиться на їхній конкурентоздатності.

Українська сторона теж застосувала санкції проти російських авіаперевізників

Зараз Росія продовжує здійснювати рейси на територію Криму. За добу аеропорт Сімферополя обслуговує в середньому 110-120 рейсів, які виконуються більш ніж з 30 міст Росії 25 авіакомпаніями. Українська сторона, в свою чергу, також застосувала санкції проти російських авіаперевізників. Наприкінці липня Державіаслужба України оштрафувала 13 російських авіакомпаній, зокрема «Аерофлот», «S7 Airlines», «Ак Барс Аеро», «Газпром авіа» і «Уральські авіалінії», на загальну суму 106 млн. грн. (8,86 млн. доларів) за польоти до Криму, який Україна називає окупованою територією.

Політична конкуренція

Два місяці діяльності Віталія Кличка на посаді киявського мера та голови КМДА дозволяють говорити про виконання політиком частини передвиборчої програми. Цей документ містить сім розділів за такими пріоритетами, як боротьба з корупцією, прозоре та ефективне використання бюджету, інвестиції, безпека і комфорт киян та співпраця з громадськістю.

Крім кадрових питань, негативним аспектом в діяльності Віталія Кличка є закриття доступу до публічної інформації, що є прямим порушенням чин-

ного законодавства. Відтепер громадяни не можуть отримати інформацію про проекти рішень, службових записок, протокольних доручень у мережі.

Олігархи вже давно стали ключовими гравцями в українській політиці, але Революція гідності передбачала зміну правил гри. Якщо бізнесмени хочуть впливати на політичні процеси в країні, вони мають вийти з тіні та чітко комунікувати своє ставлення до української державності та реформ, яких потребує Україна.

Перші результати діяльності Віталія Кличка в столиці

Для реалізації програми Віталію Кличку потрібні кошти в міській скарбниці, яку самостійно місцева влада не спроможна наповнити. Тому парламентська фракція «УДАР» Віталія Кличка підтримала непопулярні урядові ініціативи Арсенія Яценюка. Таким чином, в результаті політичних домовленостей столичний бюджет отримав фінансову допомогу в розмірі 1,8 млрд. гривень. На фоні загального секвестру та скорочення програм ці кошти допоможуть Віталію Кличку вирішити бюджетний дефіцит та підготувати столицю до опалювального сезону.

У результаті політичних домовленостей столичний бюджет отримав фінансову допомогу у розмірі 1,8 млрд. грн.

Однією з головних проблем Віталія Кличка є відсутність реформаторської команди. Оскільки народні депутати від партії «УДАР» не виявили бажання здавати мандат та працювати на місцевому рівні, лідер партії «УДАР» був змушений залучати до роботи представників великого бізнесу, забудовників, членів команди Олександра Попова та Леоніда Черновецького. Ці чиновники отримали крісла заступників, займають керівні посади в комунальних підприємствах і департаментах. Більшість із цих чиновників підозрюються в тінювих схемах і непрозорих махінаціях. Наприклад, экс-заступник Олександра Попова Руслан Крамаренко продовжує відповідати в команді мера за найбільш корупційні напрями діяльності: земельні, фінансові та інвестиційні програми.

Наявність людей із системи Януковича-Черновецького ставить під сумнів спроможність провести люстрацію в столиці. Кадрова політика Віталія Кличка стала одним із головних факторів критики з боку журналістів і громадськості.

Кадрова політика Віталія Кличка стала одним із головних факторів критики з боку журналістів і громадськості

Ще однією причиною для критики є закриття доступу до публічної інформації на сайті КМДА. Міська адміністрація дає відповіді на офіційні запити, але

громадяни не мають можливості шукати потрібну їм інформацію в он-лайн режимі.

У своїй передвиборчій програмі Віталій Кличко обіцяв демонтувати барикади та намети на Майдані без силового втручання, очистити столицю від МА-Фів, збільшити кількість дитячих садків і зелених зон в мікрорайонах, захистити біличанський ліс від вирубки та зробити пішохідним Андріївський спуск.

Єдиною виконаною в повному обсязі обіцянкою є вольове рішення мера про демонтаж наметів і барикад на Майдані. Віталій Кличко намагався шляхом переговорів вирішити цю проблему, однак активісти не йшли на поступки міській владі і не виявили бажання звільнити проїжджу частину. Віталій Кличко прийняв ризиковане політичне рішення, оскільки використання підрозділів міліції під час демонтажу наметів у частини населення викликало критику та порівняння з подіями зими 2013-2014 року.

Мер вирішив проблему заборгованості перед працівникам бюджетної сфери, яка становила 370 млн. грн. Незначним успіхом команди Кличка є повернення біличанського лісу до київської громади та заборона руху автомобілів Андріївським спуском у вихідні та святкові дні. Решта обіцянок залишилися на папері або ж виконані частково.

Мер вирішив проблему 370 млн. грн. заборгованості перед працівникам бюджетної сфери

Хоча вирішення комунальних проблем задекларовано як програмний пріоритет, реальних кроків у цьому напрямку не спостерігається. Багато киян відключені від гарячого водопостачання, дитячі садки не відкриваються, а на утримання і розбудову зелених зон немає коштів у міському бюджеті.

У питаннях реформи ЖКГ та покращення інфраструктури прогресу не спостерігається

Відверто популістськими є заяви міського керівництва щодо будівництва мостів, розв'язок і станцій метро. Невирішеним залишається питання МА-Фів, які дають роботу чималій частині заробітчан, а з іншого боку — переводять в тіньовий обіг сотні мільйонів гривень. Після показових деінсталяцій об'єктів торгівлі в 20-метровій зоні станцій метро, Гідропарку та на Трухановому острові, боротьба з незаконними торговими точками припинилася.

Українські олігархи мають стати публічними політиками

Розпад Радянського Союзу спричинив розквіт криміналітету, переділ власності та непрозору приватизацію великих об'єктів промисловості в Україні. Тоді сформувалися перші фінансово-промислові групи, котрі мали чітку прив'язку до регіону, галузі промисловості та політичних еліт. Українські олігархи стали ключовими гравцями в українській політиці. Сам по собі факт участі найбагатших людей країни в політичному житті не є протиправним. Злочином є закритий та тіньовий характер цієї участі. Олігархи мають стати публічними політиками, чітко зазначити свою політичну платформу та ідеологію. Поряд з тим, головним моментом для олігархів є визначення самоідентифікації щодо державної політики.

Сам по собі факт участі найбагатших людей країни в політичному житті не є протиправним. Злочином є закритий та тіньовий характер цієї участі

В 90-х роках найвпливовішими були донецька (Юхим Звягільський, Ринат Ахметов, брати Ключєви, Сергій Тарута), харківська (Євген Кушнарєв, Олександр Фельдман, Олександр Кагановський), дніпропетровська (Сергій Тігіпко, Павло Лазаренко, Юлія Тимошенко, Ігор Коломойський, брати Франчуки) та київська (брати Суркіси, Віктор Пінчук, Василь Хмельницький) групи. Кожна із цих ФПГ мала свої депутатські фракції, міністрів в уряді та впливи в регіонах. Лідери цих об'єднань намагалися взяти центральну владу під свій контроль. Останні двадцять років кланово-олігархічні групи завжди мали прямий вплив на формування та вектори зовнішніх і внутрішніх політик України. Всі без винятку президенти орієнтувалися на олігархів.

У 2010 році похід донецьких еліт на Київ завершився перемогою Віктора Януковича, що спричинило переформатування великого бізнесу та фінансових потоків під контроль «Сім'ї Януковича». Олігархи відкрито спонсорували партії, підтриму-

вали кандидатів в округах, здійснювали правління державою в ручному режимі.

**Більшість політичних суб'єктів
обертається навколо груп Коломойського,
Фірташа-Львовочкіна та Порошенка**

Після падіння олігархічного режиму ситуація в цій площині стала більш складною й заплутаною. Представники великого бізнесу відкрито не підтримують жодних політичних партій чи проектів. Більшість політичних суб'єктів обертається навколо груп Коломойського, Фірташа-Львовочкіна та Порошенка.

Найбільш виразна конкуренція спостерігається між Ігорем Коломойським та альянсом Фірташа-Львовочкіна. Кожен із цих кланів має в своєму розпорядженні потужні медійні та фінансові ресурси. Наприклад, тепер є публічний конфлікт між Олегом Ляшко, якого пов'язують із Сергієм Львовочкіним, та заступником Ігоря Коломойського Борисом Філатовим.

Заступник Коломойського звинуватив Олега Ляшка в самопіарі в зоні АТО, а також поширенні конфіденційної військової інформації в мережі Ін-

тернет. Натомість, на телеканалі «Інтер» було прокручено ряд інформаційних матеріалів, які містять негативний зміст про Ігоря Коломойського.

Петру Порошенку вигідно залишатися поза конфліктом між двома найбільшими групами впливу в українській політиці. Боротьба між двома суб'єктами у трикутнику завжди веде до посилення позицій третьої сторони.

**Петру Порошенку вигідно залишатися
поза конфліктом між двома найбільшими
групами впливу в українській політиці**

Українським олігархам варто продемонструвати відкрити політичну позицію щодо реформ та припинити грати в тіньову політику. Іншими важливим аспектом в партійній конкуренції є боротьба ідейних програм і документів про політику, в яких політичні партії мають обґрунтовувати стратегічне бачення держави.

Партійна конкуренція, яка ґрунтується на виборчих технологіях та маніпуляціях, є неприпустимою і авторитарним пережитком часів Кучми-Януковича.

Метою публікації є надання об'єктивної інформації про поточні політичні події в Україні та поглибленого аналізу головних тенденцій внутрішньополітичного життя в державі. Подібний аналіз допоможе розставити пріоритети у справі проведення реформ у різних сферах державної політики та оцінити якість державних рішень з точки зору їх впливу та послідовності. Особливу увагу приділяється оцінці політичної конкуренції в Україні та здатності ключових політичних гравців реагувати на виклики часу.

@2014 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)

У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД

Автор ідеї: Віра Нанівська

Відповідальний за проект: Ярослав Ковальчук

Відповідальні за розділи:

«Державні рішення» — Ярослав Ковальчук

«Економічна ситуація» — Василь Поворозник

«Політична конкуренція» — Анатолій Октисюк

Колектив експертів МЦПД:

Віра Нанівська, Ярослав Ковальчук, Василь Поворозник, Ангела Бочі, Анатолій Октисюк, Олена Захарова, Володимир Притула, Василь Філіпчук

Цей матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Думки та погляди, висловлені у матеріалах видання, можуть не співпадати з позицією Міжнародного фонду «Відродження»